

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М. П. ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

Т.О.Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВА

освітнього ступеня магістр

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
шифр за навчальним планом ВВ2.1.6

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми “Герменевтика мистецтва”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від “ ____ ” _____ 20 ____ року, протокол № _____.

Розробники програми: Смірнова О.О., к. пед. н., доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
“ ____ ” _____ 20 ____ року, протокол № ____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О. Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ 2.1.6

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		Методи навчання проблемно-пошуковий дослідницький проектний
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Загальна кількість годин - 90 год.		
	Денна - 90 год.	Заочна	
Освітній рівень: магістр	Лекції		
	16		
	Семінарські заняття		
Статус дисципліни вибіркова	16		Форми поточного контролю оцінювання практичних завдань
	Практичні заняття		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 2	Індивідуальні заняття		
	Самостійна робота		
Семестр – III			
Тижневе навантаження (год.) аудиторне – 4 самостійна робота - 8	58		Форма підсумкового контролю залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
Мова навчання - українська	1:2		

Предмет вивчення навчальної дисципліни — герменевтика мистецтва як наука розуміння текстів мистецьких творів.

Міждисциплінарні зв'язки — історія образотворчого мистецтва, рисунок, живопис, композиція, декоративно-прикладне мистецтво.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння закономірностями розуміння мистецтва, його завданнями, продуктивними методами та формами аналізу творів; студент повинен оволодіти вміннями організувати сприймання творів візуального мистецтва, здійснювати їх аналіз та трансляцію його результатів, проектувати діалог та інші форми спілкування з аудиторією глядачів у ході презентації творів візуального мистецтва у ВНЗ та в умовах експозиції.

Завдання: оволодіння системою методичних знань, що забезпечують функціонування герменевтичних технологій у розкритті змісту твору мистецтва, становлення досвіду пошуку алгоритмів художньо-образного аналізу візуальних творів як засобів трансляції соціально значущих культурних смислів; набуття досвіду культуротворчої діяльності фахівця, його просвітницької, дослідницької та методичної активності, спрямованих на його входження в соціальну практику, забезпечення конкурентоздатності та мобільності на сучасному динамічному ринку праці; формування особистісної системи ціннісних орієнтацій, комунікативних навичок і суб'єктної активності майбутніх фахівців.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР02. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.	К16. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
2	ПР03. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.	К01.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
3	ПР11. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, основні принципи розвитку сучасного візуального мистецтва.	К09. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 6 кредити ЄКТС 180 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Ауд	Лекц	Сем	Практ	СРС	Ауд	Лекц	Прак	Лаб	СРС
1	Тема 1. Герменевтика мистецтва її становлення. Зміст і завдання аналітичної роботи з образотворчого мистецтва.	6	4	4		4					
2	Тема 2. Теоретичні основи аналізу творів мистецтва, його різновиди.	6	2	2		8					
3	Тема 3. Перспективи пошуку алгоритмів художньо-образного аналізу творів образотворчого мистецтва у експозиційно-лекційній формі роботи з різними віковими категоріями глядачів.	6	2	2		6					
4	Тема 4. Особливості аналізу творів різних галузей пластичного мистецтва в історичному аспекті їх трансформації.	6	4	4		14					
5	Тема 5. Аналітична діяльність вчителя як елемент оптимізації естетичного діалогу.	4	2	2		14					

6	Тема 6. Підготовка теоретичного матеріалу для експо-дебатів в процесі виставкової роботи.	4	2	2		12					
Разом:		32	16	16		58					

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
	Всього	Лекцій
<p>Змістовий модуль 1. Герменевтика мистецтва її становлення.</p> <p>Тема 1. Вступне слово до проблеми аналізу творів образотворчого й декоративного мистецтва в педагогічній практиці.</p> <p>Зміст і завдання аналітичної роботи вчителя в процесі навчання учнів образотворчого мистецтва. Зв'язок змісту теоретичного і практичного розділів курсу з фаховими дисциплінами. Значення дисциплін художнього спрямування у формуванні елементів комунікативної культури спеціаліста.</p> <p style="text-align: center;">Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Степовик Д.В. Скарби України. Київ, 1990. 2. Плазовська Л. В. Лінгвістичний супровід в інтерпретації реалізованих навчальних композиційних завдань площинного характеру. <i>Наукові записки</i>. Вип. 111. Київ, 2013. 3. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014. 4. Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства. Пособ. Измаил, 2005. 	8	4
<p>Тема 2. Різновиди аналізу творів пластичного мистецтва актуальні для педагогічної практики.</p> <p>Теоретичні основи аналізу творів мистецтва. Різновиди аналізу творів пластичного мистецтва актуальні для педагогічної практики. Художній образ – основна “клітинка” мистецтва, що предметно втілює у собі його особливості та закономірності. Художній твір мистецтва – це особливий соціально-культурний предмет, який містить художньо-духовну концепцію та утилітарну цінність. Аспектно-компонентний підхід до аналізу творів декоративного мистецтва:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) ієрархія специфічних характеристик з врахуванням виду візуального мистецтва; б) значення застосування троп (епітету, порівняння, метафор, алегорії тощо) для емоційного забарвлення образного ряду характеристики твору візуального мистецтва. <p style="text-align: center;">Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рындин А.С. Живопись. Теория и практика. Одесса, 2010. 3. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014. 4. Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства. Пособ. Измаил, 2005. 	6	2
<p>Тема № 3. Перспективи пошуку алгоритмів художньо-образного аналізу творів образотворчого мистецтва відповідно до завдань естетичного розвитку</p> <p>Мета пошуку алгоритмів художньо-образного аналізу творів образотворчого мистецтва відповідно до завдань естетичного розвитку студентів з навчального коментування композиційних рішень. Особливості навчальних і творчих завдань з тлумачення отриманих результатів композиційного пошуку. Послідовність ведення роботи.</p> <p style="text-align: center;">Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Степовик Д.В. Скарби України. Київ, 1990. 2. Плазовська Л. В. Лінгвістичний супровід в інтерпретації реалізованих навчальних композиційних завдань площинного характеру. <i>Наукові записки</i>. Вип. 111. Київ, 2013. 	6	2

<p>Тема № 4. Особливості аналізу творів різних галузей пластичного мистецтва в історичному аспекті їх трансформації</p> <p>Основні компетентності студентів у аналітичній роботі. Методична послідовність ведення художньо-аналітичного діалогу. Охорона художніх та культурних цінностей в Україні. Роль музеїв у сучасних умовах. Вимоги до постановки дискусійного поля експозиції візуальних творів. Поняття художньої експозиції як оптимального способу репрезентації художнього твору Трансформація поняття "композиція" стосовно морфологічної структури декоративного мистецтва. Види декоративності.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Асєєв Ю.С. Джерело мистецтва Київської Русі, К. 1980. 2. Плазовська Л. В. Лінгвістичний супровід в інтерпретації реалізованих навчальних композиційних завдань площинного характеру. <i>Наукові записки. Вип. 111</i>. Київ, 2013. 3. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014. 4. Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства. Пособ. Измаил, 2005. 5. Бесчастнов И.П. Живопись: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – М.: "Владос", 2004. 6. Рындин А.С. Живопись. Теория и практика. – Одесса, 2010 7. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному иск-ву. Москва, 2013. 	8	4
<p>Тема № 5. Аналітична діяльність вчителя як елемент оптимізації естетичного діалогу в процесі навчання образотворчого мистецтва.</p> <p>Підготовка планів-конспектів занять різних видів з включенням елементів художньо-образного аналізу з набором супровідних матеріалів. Основні компетентності студентів з композиції які слугують виявленню естетичного ефекту у конкретному творі. Провідні методи навчання композиції у ВНЗ. Теоретичне навчання з композиції. Послідовність завдань з пропедевтики композиції , що уможливають прочитання структури твору.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному иск-ву. Москва, 2013. 2. Плазовська Л. В. Лінгвістичний супровід в інтерпретації реалізованих навчальних композиційних завдань площинного характеру. <i>Наукові записки. Вип. 111</i>. Київ, 2013. 3. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014. 4. Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства. Пособ. Измаил, 2005. 	4	2
<p>Тема № 6. Підготовка теоретичного матеріалу для експо-дебатів в процесі виставкової роботи</p> <p>Пропедевтична розробка плану бесіди-екскурсії за обраною темою (або за темою, що видана викладачем). Взаємооцінка розроблених планів студентами. Дебати (взаємоаналіз, доповнення, пропозиції з вдосконалення поданих матеріалів). Підготовка серії питань, які мають видаватися учням до відвідання експозиції з метою організації в майбутньому спільної дискусії. Планування ходу дебатів.</p> <p>Особливості навчання зняття емоціогенних факторів у ході публічного виступу.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p>	4	

3. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014.		
Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному иск-ву. Москва, 2013.		

4.1. Плани семінарських занять

Тема 1. Вступне слово до проблеми аналізу творів образотворчого й декоративного мистецтва в педагогічній практиці.

1. Актуальні проблеми художньої творчості та її популяризація.
2. Визначити місце композиції в системі підготовки художників у вищих навчальних закладах як інтегруючої дисципліни.

Тема 2. Різновиди аналізу творів пластичного мистецтва актуальні для педагогічної практики.

1. Сучасне візуальне мистецтво та його сприймання
2. Художній образ – основна “клітинка” мистецтва, що предметно втілює у собі його особливості та закономірності.

Обґрунтувати планування ходу дебатів.

Окреслити основні методи організації експозиційних проєктів різноаспектного спрямування і прийоми розвитку креативності студентів-художників у вищих навчальних закладах.

Обґрунтувати місце композиції в системі підготовки художників у вищих навчальних закладах та роль знань з цієї дисципліни в організації комунікативного поля художньо-аналітичного процесу.

Тема 3. Аналітична діяльність вчителя як елемент оптимізації естетичного діалогу в процесі навчання образотворчого мистецтва.

1. Визначити візуальне мистецтво та його сприймання різними категоріями глядачів.
2. Художній образ – основна “клітинка” мистецтва, що предметно втілює у собі його особливості та закономірності.

Тема 4. Особливості зняття емоціогенних факторів у ході публічного виступу

1. Техніки сучасного візуального мистецтва та його сприймання групами глядачів, що визнають переважно класичні форми творів..
2. Організація комунікаційного простору на тлі експозиційного поля

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Асєєв Ю.С. Джерело мистецтва Київської Русі, К. 1980.
2. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014.
3. Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства. Пособ. Измаил, 2005.
4. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному иск-ву. Москва, 2013.
5. Бесчастнов И.П. Живопись: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – М.: "Владос", 2004.
6. Ростовцев Н. История методов обучения рисованию. Зарубежная школа рисунка. - М., 1981.

4.2. Організація самостійної роботи студентів

№з/п	Завдання	Форма звітності
1	Різновиди аналізу творів пластичного мистецтва актуальні для педагогічної практики.	опитування
2	Особливості аналізу творів різних галузей пластичного мистецтва в історичному аспекті їх трансформації	письмове опитування

3	Відвідати виставку за вибором. Подати перелік художніх творів, що зачепили почуття, скласти анотацію за особистим довільним планом.	анотація
4	Розробка навчальної теми та виготовлення наочності до неї	фрагмент уроку

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Плазовська Л. В. Лінгвістичний супровід в інтерпретації реалізованих навчальних композиційних завдань площинного характеру. *Наукові записки. Вип. 111*. Київ, 2013.
2. 3. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Київ, 2014.
3. Бесчастнов И.П. Живопись: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва, 2004.
4. Ростовцев Н. История методов обучения рисованию. Русская и советская школы рисунка. - Москва, 1982.
5. Рындин А.С. Живопись. Теория и практика. Одесса, 2010.
6. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному иск-ву. Москва, 2013.

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

	Бали
2 курс – 1 семестр	
Діагностування знань з питань аналізу творів образотворчого мистецтва.	30
Оцінювання підготовки матеріалу з аналізу творів образотворчого мистецтва за вибором студента	30
Художньо-образний аналіз (експрес режим) запропонованого викладачем твору.	20
Робота на семінарських заняттях	20
Поточний рейтинговий бал	100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№з/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Підсумковий рейтинговий бал - екзамен	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D		
60-64	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисциплін

VI. Навчально-методична карта дисципліни „Актуальне мистецтво”
 Всього 90 год., самостійна робота – 58 год., лекції – 0 год., лабораторні – 32 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8
Модулі	МОДУЛЬ 1 Оволодіння основними елементами образної мови декоративної пластики							
Лекції								
Дати								
Теоретичні розділи	Прикладні практики, як основа становлення досвіду використання можливостей у художній творчості студентів.				Оволодіння студентами культурою синтезування різних технік в реалізації ідеї художнього твору декоративної пластики.			
Теми лекцій								
Лабораторні заняття	Розробка ескізного проекту(форескіз)	Робота в матеріалі		Моделювання форми		Деталізація форми		Завершення роботи
Самостійна робота	Портфоліо дослідження стилістики обраного твору декоративної пластики				Начерки та етюди ескізу			
Види контролю	Оцінювання							
ЗАЛІК								

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Акінша К. Забитий меценат (Ханенко Б.И.) Наше наследие, 1990. - №5 С. 28-38.
3. Алексеева В.В. Что такое искусство. М., 1991.
2. 3.Алехин А.Д. Изобразительное искусство. Художник. Педагог. Школа. Книга для учителя, М.1984.
3. 4.Асеев Ю.С. Джерело мистецтва Київської Русі, К. 1980.
4. 5.Білецький П.О. Скарби нетлінні: українське мистецтво у світовому художньому процесі. К. 1974.
5. 6.Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. К. 1973.
6. 7.Велігоцька Н.І.. Сучасне українське народне мистецтво, К. 1976.
7. Генрих Тит Охорона пам'яток у США. Пам'ятки України 1991 №3 с.34-40.
7. 9.Гладичев В.Г. Художник и публика "Советское искусствознание" 1973, с.120.
8. 10.Горелов М.И. Методические вопросы построения экспозиции в местных художественных музеях.
9. 11.Кончин Е.Б. Как рождается музей 1988.
10. 12.Краткий словарь терминов изобразительного искусства 1969.
11. 13. Кудин П.А. Психология восприятия и искусство плаката. М, 1987.
12. 14.Логвин Г.Н. По Україні К. 1968.
13. 15.Лозко Галина . Українське народознавство К. 1995.
14. 16.Лойдмяе В.И. наброски социалогического портрета публики художественных выставок Т. 1976.
15. 17.Мезенцова Г.Г. Музеезнавство К, 1980.
16. 18.Романець Т.А. Стародавні витoki мистецтва України. Народна кераміка К.:Просвіта, 1996.
17. 19.Свенцицька В.І. Кризь віки і канони / Проспект виставки до 75-річчя Львівського музею укр. мист-ва/ "Образотворче мистецтво" 1989 №4, с.14-17
18. 20.Свенцицька В.І. Откович В.П. Світ очима народних майстрів. К. 1991.
19. 21.Свенцицька В.І., Сидор О.Ф. Спадщина віків Л. 1990.
20. 22.Словник художників України. К. 1973.
21. 23.Станкович Т.М. Етнографічна наука і музеї Л. 1978.
22. 24.Степовик Д.В. Скарби України К.1990.
23. 25.Тахо-Годі А.А. Грецька міфологія. М. 1989.
24. 26.Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства. Пособие – Измаил., 2005.
25. 27.Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. - К.: Кондор – Видавництво. 2014.

Допоміжна

1. Айзенбарт Б. Полный курс акварели. Для начинающих и студентов художественных вузов.— М.: Внешсигма, 2002;
2. Виннер А. В. Материалы масляной живописи. – Москва : Сварог и К, 2000.
3. Кале, П. Карандаш: искусство владения техникой: пер. с англ. / П. Кале. – Минск: Поппури, 2003. – 159 с.
4. Кипли, Д. И. Техника живописи. – Москва : Изд-во «В. Шевчук», 2008.
5. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись - М., 1998
6. Клее П.Педагогические эскизы. - М., 2004.
7. Крахмалев М.И. Живопись.-Новосибирск: Изд. НГПУ, 2010.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.